

Seminaareja

Tampere, 9.–13.9.2013

Kansainvälistä muuttoliikettä ja maahanmuuttoa käsittelevä Metropolis-konferenssi

FM Sari Vanhanen, Väestöliitto

Laajaa kiinnostusta herättävä, niin alan tutkijoita kuin myös muita toimijoita yhteen linkittävä kansainvälinen Metropolis-konferenssi järjestettiin syyskuussa ensi kertaa Suomessa. Metropolis on vuosittain kokoontuva monitieteinen kansainvälinen foorumi, jonka tavoitteena on herättää ajankohtaista keskustelua ja viedä eteenpäin muuttoliikkeeseen ja integraatiokysymyksiin liittyvää tutkimusta, politiikkaa ja käytäntöjä.

Yhteensä reilut 450 osallistujaa yli 30:sta eri maasta kokoontui Tampereella vaihtamaan kokemuksiaan ja kuulemaan sekä tutkimustuloksia että käytännönläheisiä esimerkkejä eri näkökulmista konferenssin teemaan liittyen. Avauspuheenvuorossa verkoston toiminnanjohtaja Howard Duncan korosti Metropolis-verkoston tavoitetta *'enhancing policy through research'*. Tutkimuksen rinnalla halutaan korostaa vahvasti käytännön työn merkitystä ja kokemusten jakamista eri toimijoiden kesken, mikä näkyi myös ohjelmassa ja konferenssin toteutuksessa mm. lukuisine työpajoineen.

Metropoliksen lisäksi Tampere sai osakseen runsaasti myönteistä kansainvälistä julkisuutta myös samaan aikaan rinnakkaistapahtumana Tampere-talossa kokoontuneen, EU:n alueella toimivan *'Integrating Cities'* –verkoston kautta. Oman tervehdyksensä päätöspäivän puheenvuorollaan toi myös EU komissaari Cecilia Malmström. Hän samalla muistutti siitä, kuinka vuonna 1999 Euroopan unionin maiden johtajat päättivät Tampereen huippukokouksessa, että EU:lla tulee olla yhteinen turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä yhteinen turvapaikkajärjestelmä. Hänen mukaansa kyseinen päätös on ollut merkittävä virstanpylväs EU-tasoisien maahanmuuttopolitiikan kehittämisessä huoli-

matta siitä, että edelleenkin eri jäsenmaiden välillä on huomattavia eroja sekä lainsäädännöllisellä että käytäntöjen tasolla.

Metropolis-konferenssin erityisteemana tällä kertaa oli *'uusi liikkuvuus'* (New Mobility). Kansainvälistä muuttoliikettä tarkasteltiin väestömuutosten, taloudellisten haasteiden, turvallisuudenhallinnan ja myös sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Keskeisenä teemana pohdittiin sitä, millä tavoin nämä kysymykset linkittyvät toisiinsa. Yhtenä esimerkkinä tuotiin esiin lisääntyvä kilpailu kansainvälisistä osaajista (International Talents) puolilla maailmaa: jo tällä hetkellä, mutta varsinkin jatkossa, taloudellisen pääoman rinnalla korostuu yhä vahvemmin kilpailu inhimillisestä pääomasta ja eri alojen koulutettujen asiantuntijoiden merkitys osana kansainvälistä muuttoliikettä. Muun muassa Kiinassa on tällä hetkellä lukuisia laajoja hankkeita, joiden avulla houkuteltaan eri maihin muuttaneita koulutettuja asiantuntijoita palaamaan takaisin kotimaahansa.

Myös Siirtolaisuusinstituutin tutkimusjohtaja Elli Heikkilän koordinoima työpaja (*The Role of Immigrants for Population Future and Labour Market in Finland*) käsittelee kansainvälistä muuttoliikettä eri näkökulmista: toisaalta väestörakenteeseen liittyvien tulevaisuusestimoitusten ja laskelmien kannalta, toisaalta kansainvälisten osaajien työllisyyden näkökulmasta. Lisäksi työpajassa esiteltiin työuramentoroinnin merkitystä korkeakoulutettujen maahanmuuttaneiden naisten työllistymisen ja hyvinvoinnin kannalta Väestöliiton toteuttaman Womentorointiverkoston kokemusten pohjalta.

Useissa keskusteluissa pohdittiin hyvinvointivaltiomallin toimivuutta ja tulevaisuutta talouskrii-

sin paineissa. Eri näkökulmista arvioitiin sitä, millä tavoin tiukka taloustilanne heijastuu laajemminkin maahanmuuttokeskusteluun tai kotoutumisasiikkeen käytännön tasolla. Erityisesti Pohjoismaiden tilannetta käsiteltiin laajalti. Tähän teemaan liittyen esiteltiin myös erilaisia kotoutumisen indikaattoreita, kahdensuuntaista kotoutumista edistäviä työmenetelmiä ja muita käytännön työhön liittyviä kehittämishankkeita, joiden avulla pyritään ratkomaan kiristyvän talouden ja toisaalta monimuotoisten palvelutarpeiden välistä ristiriitaa.

Konferenssin sisällöissä näkyi myös ajankohtaiskeskustelu uskontojen merkityksestä ja vaikutuksesta yhteiskunnallis-poliittisesta näkökulmasta, paperittomien siirtolaisten tilanne sekä vähemmistöjen asema kansainvälisessä muuttoliikkeessä. Lisäksi Suomen maantieteellinen sijainti yhtenä EU:n reuna-alueena herätti mielenkiintoa ja toi ohjelmaan teemoja liittyen Venäjän maahanmuuttopolitiikkaan sekä entisten neuvostoalueiden muuttovirtoihin.

Kaiken kaikkiaan konferenssi tarjosi monipuolisen mahdollisuuden ajankohtaistutkimuksen päivitykseen, aktiiviseen verkostoitumiseen ja laaja-alaiseen keskusteluun myös epävirallisella tasolla. Verkosto edustaa tällä hetkellä Pohjois-Amerikan, Euroopan, Australian ja osin myös Aasian näkökulmista lähtevää tutkimusta. Laajana alueena Afrikan erimaiden edustus jäi puuttumaan ainakin tämänkertaisesta ohjelmasta. Toivottavasti kansainvälisen muuttoliikkeen tarkastelu näiden maiden näkökul-

Kuvassa vasemmalla Siirtolaisuusinstituutin tutkimusjohtaja Elli Heikkilä ja oikealla Väestöliiton suunnittelija Sari Vanhanen. Kuva: Ismo Söderling.

masta nousee vahvemmin esiin Metropolis-konferenssin keskusteluissa jatkossa – muutenkin kuin paperittomien siirtolaisten tilanteeseen tai Välimeren valvontaan liittyvien kysymysten kautta.

Ensi vuonna Metropolis-konferenssin isäntäkaupunkina toimii Milano erityisteemanaan 'Energy for planet, Feeding cultures'. Teema kytkeytyy Milanossa vuonna 2015 järjestettävään EXPO-näyttelyn sisältöihin, joten luvassa on laaja-alaista, kulttuurien moninaisuuteen ja erityisesti ympäristöteemoihin liittyvää ohjelmaa.

Konferenssin yhteydessä Väestöliiton Monikulttuurinen osaamiskeskus vietti 10-vuotisjuhlansa. Tilaisuudessa julkistettiin artikkelikokoelma "Olemme muuttaneet – ja kotoudumme" jossa lähestytään maahanmuuttoa asiakastyön näkökulmasta. Juhlapuheen ja katsauksen toiminnan eri vaiheisiin piti monikulttuurisuusasioiden päällikkö Anne Alitolppa-Niitamo (kuvassa vas.). Kuva: Ismo Söderling.

